

ماللا صدرانین باخیشیندا یاشاییشین معناسی

ماللاصدرانین باخیشیندا یاشاییشین معناسی ایمان کۆلگه‌سینده اله گلر و ایمانین یوخاری مرتبه‌لرینه ال تاپدیقا داها دا فایدالی و مفهومی اولار.

ماللاصدرانین باخیشیندا یاشاییشین معناسی ایمان کۆلگه‌سینده اله گلر و ایمانین یوخاری مرتبه‌لرینه ال تاپدیقا داها دا فایدالی و مفهومی اولار.

زیندگانلیغین معناسی ندیر؟ زیندگانلیق داش و سو کیمی مادی جوهرلرندیر؟ یوخسا اعراض و خاصیتلر مقوله‌لریندن و یا ایتیفاقلار و حادیثه‌لر نعوونداندر؟ «یاشاییشین معناسی» ترکیبیده «معنا» دان منظور ندیر؟ زیندگانلیغین هدفیندن منظور، زیندگانلیغین ایشلمه‌سی و یا ارزیشیدیر؟

موتعالیه حکمت، حکمته دایانان بیر نظامدیر کی اونون بیناسینی صدرالمتأللهین قویوب و اونون شاگردلر و هم‌فیکرلری اونو داها دا گنجیشلندیریپ تکمیلدیبلر. وجودون اصلتی، جوهری حرکت، عقل و عاقیل و معقول بیرلیگی، احسن نظام و . . . موتعالیه حکمتین اساس ایصطیلاحلارینداندیر.

بو اصول و آیری مینالارین اساسیندا، شعور، حیات و عشق بوتون عالمده جریاندا. احسن نظام بو معنادا کی ایلاهی حکمت باعث اولور مادی عیلتلر سیلسیله‌سی ائله دوزولسون کی ایمکان داخلینده داها چوخ مخلوق کمالاتدان فایدالانسین. یعنی اینسان و دونیا یا حاکیم اولان قانونلار، ایمکانی اولان لاپ یاخجی نظام اولسون کی اونون اثرینده لاپ چوخ خیر و لاپ از شر، اینسانا شامیل اولسون.

آیری سؤزله نظامین احسن اولماسی، «ایلاهی عنایت» صیفتی‌نین ایقتیضاسیدیر.

موتعالیه حکمتده اینسان اوچون یاشاییش معناسی، حیاتی فلسفه‌سی و آلاهیین بشری خلق ائله‌ماقدان هدفینه قایدیر. ماللاصدرا نفسین مرتبه‌لرینی طبیعی، نباتی، حیوانی و اینسانی ترسیم ائله‌ماغینان نفسین حرکت و کامل‌لشمه سی‌رینی، ماده‌ده‌کی جوهری حرکتین گنجیشی‌اینن هماهنگ بیلیر کی ماده‌دن باشلاپ و اوندان یوخاری یا ینتیشیر و ائله بونا گۆرده معاد و قیامت اینسانین روحونا موحق اولور.

نفسین جوهری حرکتی، هیولایی عقلدن مستفاد عقله چاتماغینان باشا چاتمیر؛ چونکی نفسین معنوی حیاتی‌نین دۆردونجو مرحله‌سی، یعنی فَعّال عقل و یا همان روح‌القدس‌اینان موتصیل اولما مرتبه‌سی، معنوی جذب‌لری و ایشیق و معرفتدن ایقتیباس ائله‌ماغی موتسر اندیر و بو حیاتی معناسیدیر.

صدرالمتأللهین باخیشیندا ایمان یاشاییش معناسی‌نین لاپ موهوم اساسلاریندان ساییلیر. او اینانیر کی ایمان، عقلی بیر ایشیق‌دیر کی اینسانین نفسی، اونون وسیله‌سینن قوّه و ناقصلیقدان فعلیت و کمالا چاتیر و جیسملر و قارانلیق عالمیندن روحلار و ایشیقلار عالمینه یوکسلیر و لقاء‌اللها چاتماغا ایستعداد تاپیر.

ماللاصدرا ایمانا ینتیشماق اوچون ایکی بورهان و عینی موکاشیفه‌نی تانیئدیر. البته تصریح اندیر کی ایمانی ایشلرین حقیقتی نُیُوت مشعلیندن ایقتیباس‌سیز و ویلایتین باطینیندن طلب ائتمه‌دن اله گلمز. اونو آختاران اورگینی دونیادان بوشاتمالی و ایچینی تمیزله‌مه‌لیدیر و خلقدن حقه قیریلما‌لیدیر و دنیا شهوتلری و ریاستلریندن اوز چنوبرمه‌لیدیر.

بو اساسدا ماللاصدرا باخیشیندا یاشاییشین معناسی ایمان کۆلگه‌سینده اله گلر و ایمان مرتبه‌لرینده یوکسلمکله داها فایدالی و ارزیشلی اولار.